

JUGOSLAVIJA BI SE BRANILA

Pomočnik jugoslovanskega zunanjega ministra Mio Pavičević je sprejel 9. t. m. ameriškega veleposlanika Elbricka na njegovo željo, kot poroča agencija »Tanjug«. Elbrick je imel zadnji čas stalne stike z jugoslovanskim zunanjim ministrstvom, v zvezi z dogodki na Češkoslovaškem. Na splošno se smatra, da so dale Združene države Jugoslaviji določena zagotovila o pomoči v primeru sovjetskega napada na Jugoslavijo. O razgovorih samih pa obe strani seveda molčita.

Napad na Jugoslavijo bi bil za Sovjetsko zvezo veliko bolj tvegan kakor zasedba Češkoslovaške in morebiti še Romunije. Ne le zato, ker bi se Jugoslavija gotovo branila z orožjem (in tega namena niti najmanj ne skriva), ampak tudi zato, ker to ne bi spadalo več k »sovjetskim družinskim zadevam«, kot so nekateri cinično označili sovjetsko zasedbo Češkoslovaške. Jugoslavija si je že leta 1948 priborila neodvisnost od Sovjetske zveze in se ji ni od takrat nikoli več odrekla v prid kakšne fiktivne ideološke enotnosti s sovjetskim blokom, tudi če se je znašla kdaj z njim na isti liniji, npr. glede Izraela. Sovjetska zveza bi ne imela nikakega opravičila za napad na Jugoslavijo, ker ta ni članica varšavskega pakta in torej ni »dolžna« dopuščati »manevrov« sovjetskih čet na svojem ozemlju.

Vendar zaradi tega ni docela varna pred sovjetskim napadom, česar se odgovorni jugoslovanski državniki dobro zavedajo in se nikakor ne vdajajo pretiranemu upom v sovjetsko uvidevnost. Del jugoslovanskega vojaškega potenciala je še vedno v pripravljenosti in v bližini mej proti državam sovjetskega bloka. Pripravljenost Jugoslavije na obrambo v primeru napada s sovjetske strani poudarja tudi ves zahodni tisk, medtem ko sovjetski tisk napada Jugoslavijo zaradi tega.

Slovenski general Rudolf Hribernik je objavil v zadnjem sobotnem »Delu« članek »Načelo vsesplošnega ljudskega odpora in naša pripravljenost«, v katerem lahko bomo pomenljiv stavek: »Znano ... je, da se napadalec le težko odloči — če se sploh odloči — za napad na deželo, za katero ve, da je za obrambo dobro pripravljena.« In da je tudi odločena, da se brani — bi lahko pristavili. General Hribernik je izrazil to obrambno pripravljenost jugoslovanskih narodov z besedami, da so ljudje v Jugoslaviji »pripravljeni ne samo na gmotne, temveč — če bo to potrebno — tudi na človeške žrtve, samo da si ohranijo svobodo in človeško dostojanstvo.«

Tudi Avstrija je — kot poročajo — obdržala za mesec dni pod orožjem 11.000 mož, ki bi bili morali biti te dni odpušteni iz vojske.

RESNE POSLEDICE OKUPACIJE

Surova sovjetska zasedba Češkoslovaške in vse tisto, kar se je potem tam dogajalo — in se dogaja —, sta hudo razburila vse poštene ljudi in vse miroljubne narode in države. Toda ne bo ostalo samo pri razburjanju. Posledice bodo trajnejše in veliko usodnejše, kot so si jih sovjetski mogočniki sploh lahko predstavljali. Danes so že lahko reče, da je bila okupacija Češkoslovaške enako zlo dejanje, kakor jih je počenjala Hitlerjeva klika, in da je prav tako brutalno zarezalo v meso Evrope.

Predvsem je okupacija Češkoslovaške pregnala sleherne iluzije o naravi sovjetskega režima vsem tistim v Evropi, ki so se v želji po mednarodnem pomirjenju in plodnem sožitju že zibali v lepih upih. Danes bi veljal za anahronista, kdor bi še verjel, da Sovjetska zveza glede tega pošteno misli. In to ne velja samo za miroljubne ljudi v zahodni Evropi, ampak tudi za tiste v državah socialističnega tipa, kakor sta na primer Romunija in Jugoslavija. Seveda pa si tega ne prikrivajo ljudje niti na Poljskem ali na Madžarskem. Lahko se reče, da je Sovjetska zveza s tem zločinom nad češkim in slovaškim ljudstvom na mah priklcala nazaj vzdušje hladne vojne, vzdušje strahu in negotovosti, vzdušje, v katerem je postala agresija iz neke daljne, hipotetične možnosti golo dejstvo in možnost, s katero mora danes vsaka evropska država resno računati.

Posledica se je že pokazala. Medtem ko se je prej vedno bolj širilo mnenje, da se je politika dveh velikih vojaških blokov in obrambnih zavezništev že preživela in da bi se bilo treba odpreti širšemu in aktivnejšemu mednarodnemu sodelovanju, predvsem pa se odreči misli na uporabo atomskega orožja, gre danes miselni tok v Evropi ravno v obratni smeri. Danes se poudarja, da je potrebno okrepiti Atlantsko zavezništvo, in pripravljenost podpisati pogodbo proti širjenju atomskega orožja, je izginila. Zahodna Nemčija te pogodbe nikakor ni pripravljena podpisati, dokler ne dobi od Združenih držav popolnega jam-

stva za svojo varnost, in vse kaže, da tudi Italija in večina drugih evropskih zahodnih držav ne bo podpisala te pogodbe. Pogodba bo šla torej po vodi, četudi je zahtevala tako skrbna pogajanja in je vzbujala toliko upov.

Še hujše pa je, da je sovjetski zločin nad Češkoslovaško pregnal sleherno upanje, da bi bilo možno v doglednem času rešiti pereče in že dolgo odlagane evropske probleme, kot so na primer mirovna pogodba z Nemčijo, nemška združitev, ureditev nemških mej, široko gospodarsko sodelovanje med zahodno in vzhodno Evropo, kulturna izmenjava med njima in drugo. Očitno se je pokazalo, da Sovjetska zveza noče, da pride do rešitve teh problemov, in da želi, da ostane Evropa v tako improviziranem stanju, kakor jo je pustila hladna vojna po letu 1945, ker si obeta od tega največ koristi, to je, največ uspeha pri svojem ribarjenju v kalnem. Toda vprašanje je, če je to možno in če je na primer 80-milijonski nemški narod pripravljen, da Sovjetom na ljubo ostane za vedno razdeljen. Z zavlačevanjem rešitve tega vprašanja Sovjeti samo podžigajo (in morda to tudi žele in na to špekulirajo), da se pojavi v nemškem narodu nov val nezadovoljstva, ki bi se izrodil v nov nacionalizem, ali nacionalsocializem. Potem bi imeli izgovor, da zasedejo še zahodno Nemčijo, kakor so Češko, z naglim udarom, in postavijo Združene države in ves svet pred izvršeno dejstvo.

Mnogi zahodni in zlasti nemški komentatorji so izrazili te dni bojazen, da se ukvarja Kremelj s takimi umazanimi računi, in značilno je, da iz Moskvi ni prišlo nikako zanikanje.

Danes si Sovjetski veljaki ničesar bolj ne žele, kakor nacizma v Nemčiji. To je njihova velika možnost, na katero čakajo, da bi lahko zasedli vso Nemčijo, do katere so dobili strateški ključ v Češkoslovaški, in da bi nato uredili Evropo po svojih zamislih — Evropo, ki bi prenehala biti tisto, kar je bila več kot dva tisoč let. Postala bi zares pravi privesek Azije.

JOHNSON O ZADNJIH DOGODKIH NA ČEŠKOSLOVAŠKEM

Ameriški predsednik Johnson je te dni v nekem svojem govoru ponovno opozoril Sovjetsko zvezo, naj »vojnih psov ne spusti verig«. »Zdi se — je med drugim dejal — da so voditelji Sovjetske zveze prišli do odločitve, da predstavlja gibanje za uresničitev humanega komunizma v majhni, prijateljski državi grožnjo za njihovo varnost, čeprav je Češkoslovaška ostala zvest član Varšavskega pakta. »To napadalno dejanje — je pristavil Johnson — je povzročilo nove politične in vojaške nevarnosti, kar zahteva

tesnejše sodelovanje med zahodnim zavezniki. Kar se nas tiče, naj bo popolnoma jasno, da ne bomo dopuščali uporabe sile in groženj na področjih, kjer imamo skupne odgovornosti, kot je na primer Berlin.«

Johnson je svoje besede zaključil takole: »Vedno je čas, da se izbere pot razuma. Vsak človek zdrave pameti upa, da Sovjeti ve čase. Sovjetska zveza se še lahko vrne ve čase. Sovjetska zveza se še lahko vrne na pot, ki vodi k miru, in lahko še popravi, kar je naredila na Češkoslovaškem.«

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 15. septembra, ob: 9.00 Sv. maša; 9.50 D. Scarlatti: Tri sonate za orgle; 10.00 Barrirov godalni orkester; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 »Miklova Zala«. Igra v 6 slikah; 17.35 Va bilo na ples; 18.30 »Mile Klopčič«; 18.45 Orkester pripoveduje; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Zbor »Glasbene Matice« iz Ljubljane; 20.00 Šport; 20.30 Iz slovenske folklorne; 21.00 Operetna fantazija; 21.45 Sodobna glasba; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 16. septembra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.00 Saksofonist Papetti; 12.10 »Poletna srečanja«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Izbor motivov in melodij; 17.00 Safredov orkester; 17.20 Ne vse, toda o vsem; 17.30 Glasba za vaš transistor; 18.00 Zbor »Monteverdi«; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Iz opusa Griega in Strawinskiga; 19.30 Vodeb: S Plečnikom po Italiji; 19.40 Glasovi in slogi; 20.00 Sportna tribuna; 20.30 Barroso izvaja lastne motive; 20.50 J. Tavčar: »Pietro Jahier«; 21.10 20 minut popevk; 21.30 Slovenski solisti; 21.50 Glasba.

♦ TOREK, 17. septembra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.00 Bednarik: »Pratika«; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Rusov ansambel; 17.20 »Italijanščina po radiu«; 17.35 Glasba; 18.00 Zbor z Repentabra, vodi Guštin; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Koncertisti naše dežele; 19.10 »Plošče za vas«; 20.00 Šport; 20.30 Mozart »Don Juane«, opera v 2 dej.

♦ SREDA, 18. septembra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.00 Trobentač Jones; 12.10 »Pomenek s poslušavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasbeno potovanje okoli sveta; 17.00 Bevilacqua orkester; 17.20 »Odvetnik za vsakogar«; 17.30 Glasba za vaš transistor; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 »Ljudske pesmi«; 18.55 Buonocorejev orkester; 19.10 Lupine »Higiena in zdravje«; 19.20 Razkuštrane pesmi; 20.30 Simonični koncert, V odmoru (21.00) »Za vašo knjižno polico«; 21.50 Solisti lahke glasbe; 22.05 Zabavna glasba.

♦ CETRTEK, 19. septembra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.00 nZane melodije; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 »Italijanščina po radiu«; 17.35 Glasba za vaš transistor; 18.00 Zbor »Costanza e Concordia«; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Ital. skladatelji; 18.50 Zimnermanov orkester; 19.10 Otroci na počitnicah; 19.30 Motivi Motivi, ki vam ugajajo; 20.00 Šport; 20.30 Bassano »Otroci kakršni so«. Drama v 3 dej.; 22.25 Skladbe davnih dob; 22.40 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 20. septembra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.00 Pianist Intra; 12.10 »Gospodinja nakupuje«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Izbor motivov in melodij; 17.00 Pacchiorijev ansambel; 17.20 Na vse, toda o vsem; 17.30 Glasba za vaš transistor; 18.00 »Beri, beri rožmarin zeleni«; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Sladbe za violino; 18.55 Ansambel »The Tokens«; 19.10 »Kam v nedeljo?«; 19.20 Prikljubljene melodije; 20.00 Šport; 20.30 Gospodarstvo in delo; 20.45 Koncert operne glasbe; 21.40 Veseli utrinki.

♦ SOBOTA, 21. septembra, ob: 11.35 Sopek slovenskih pesmi; 12.00 Kitarist Pizzigoni; 12.10 »Iz beležnice fotoreporterja Magajne«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Semeni plošč; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 V 3/4 taktu; 16.30 Mladi solisti; 16.45 Karakteristični ansambli; 17.20 Glasba za vaš transistor 17.40 Otrokov pravljčni svet; 17.55 Lj. Berce Košuta in N. Pelizon pojeta; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Mojstri jazz: Dick Collins; 19.00 Poje S. Vartan; 19.10 »Poletna srečanja«; 19.20 Zabavni ansambli; 20.00 Šport; 20.45 Marodič: Neverjetne zgodbe; 21.10 Za prijeten konec tedna; 22.00 Komorne skladbe; 22.15 Zabavna glasba

Izdajatelj: Engelbert Besednjak • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ulica Sv. Frančiška 20 - telefon 29-477

De Gaulle ostaja trdovraten

Stari francoski predsednik je priredil v ponedeljek tiskovno konferenco, na kateri je sicer obsodil okupacijo Češkoslovaške, kot nasilno dejanje, vendar pa ni pokazal, da bi hotel izvajati iz tega logične zaključke, namreč da bi prispeval k okrepljeni in enotnosti zahodne Evrope in zlasti Evropske gospodarske skupnosti. Še vedno je skušal opravičevati svoje nasprotovanje pristopu Velike Britanije k Skupnemu trgu in ustanovitvi tudi politične in ne le gospodarske združene Evrope. Še vedno fantazira o »Evropi od Atlantika do Urala«, četudi je vsakemu pametnemu človeku jasno, da take združene Evrope danes ni mogoče ustvariti, razen če so Evropejci pripravljeni živeti pod rusko hegemonijo.

Poslušavce je razočaral tudi glede reform, ki jih je obljubljal po spomladanskih demonstracijah in svoji volilni zmagi. O teh reformah govori zdaj megleno in njegovi nasprotniki v Franciji menijo, da ni bil čisto iskren, ko jih je obljubljal.

Na tiskovni konferenci je tudi zagrozil študentom, ki bi hoteli spet povzročati nemire, da bo odločno in s silo zatrl vsak tak poskus.

LEONE JE ODPRL LEVANTSKI VELESEJEM V BARIJU

Predsednik vlade Giovanni Leone je odprl v sredo dopoldne 32. Levantski velesejem v Bariju, ki je postal že tradicionalna priložnost za srečanje gospodarstvenikov iz zahodne in vzhodne Evrope ter iz Azije in Afrike, posebno pa iz vsega Sredozemlja. Uradno je zastopanih 41 držav, štiri več kot lani. Kar dvanajst zastopanih držav je afriških. Vseh razstavljalajočih podjetij je nad 8500, med njimi 5600 iz Italije. Velesejem bo trajal do 23. septembra.

Naveče zanimanje vzbuja zlasti paviljon družbe Fiat, v katerem je prirejena razstava »Tehnični in tehnološki razvoj motorja« od začetka stoletja do zdaj. Motorizacija je mogočno vplivala na sodobno družbo in gospodarstvo, zato je zanimanje za to tehnično panogo tudi razumljivo. Družba Fiat je izdelala dozdaj, kot je bilo ob tej priložnosti naznanjeno, že okrog 500 različnih motorjev za avtomobile.

Avtrijski predsednik bo obiskal Jugoslavijo

Predsednik Avstrijske republike Franz Jonas bo na povabilo predsednika Tita uradno obiskal Jugoslavijo. Obisk bo trajal od 30. septembra do 5. oktobra. Potrdil bo dobre odnose, ki vladajo zdaj med Avstrijo in Jugoslavijo, kar prihaja do izraza na vseh področjih, samo ne še do slovenske manjšine na Koroškem, kjer je cilj avstrijske politike še vedno ta, da bi manjšino čimprej raznarodili. Zmagujejo celo šovinistične velenemške tendence, ki se kažejo na razne načine, med drugim v stalnem poniževanju manjšine in slovenske zgodovine, v kateri so igrali koroški Slovenci v začetku in potem še večkrat vodilno vlogo.

PROBLEM KOROSKIH SLOVENCEV

Mislimo, da bo nudil Jonasov obisk v Jugoslaviji lepo priložnost, da bi nanesele po-

Novice po svetu

Nadaljujejo se pogajanja med Češko in Slovaško o federativni ureditvi države. Češko delegacijo, ki je prispela v Bratislavo, vodi Čestmír Cisar. Zakon o federaciji bi radi že v začetku oktobra predložili češkoslovaškemu parlamentu.

Američani bodo potegnili iz Vietnama nekaj tisoč vojakov, kar je morda v zvezi s položajem v Evropi, katere obrambo so zaradi Vietnama zelo zanemarili. Ameriška vlada je tudi zanimala, da bi bilo prišlo pred zasedbo Češkoslovaške do kakega sporazuma s Sovjetsko zvezo.

Ker so države sovjetskega bloka ustavile dobavo surovin Češkoslovaški, je nastopila v njeni industriji huda kriza. Predsednik češkoslovaške vlade Černik je odpotoval z manjšo delegacijo v Moskvo, verjetno zato, da bi dosegel obnovitev dobav surovin. V delegaciji je tudi minister za zunanjo trgovino Vales.

Kot poroča jugoslovanska časopisje, sovjetski pritisk na Slovaško ni tako hud kot na Češko, po čemer sklepajo, da bi Sovjeti radi politično razdvojili Čehe in Slovake v njihovem odporu proti okupatorjem. Seveda ta »naklonjenost« do Slovačkov ni mišljena iskreno, končala bi se lahko samo s »prostovoljno« priključitvijo Slovaške Sovjetski zvezi. Tiskovna cenzura je na Slovaškem manj ostra kot v Pragi.

Češkoslovaška delegacija, ki jo je vodil ministrski predsednik Černik, je podpisala v Moskvi gospodarski sporazum o dobavi plina in drugem. Černika, ki so ga pred tremi tedni odpeljali v Moskvo uklenjenega, so tokrat baje »toplo« sprejeli.

Letos se spominjajo slovenski katoličani stoletnice rojstva slovenskega katoliškega filozofa Aleša Ušeničnika. Rodil se je leta 1868 v Poljanah nad Škofjo Loko v revni kočarski družini, umrl pa je marca leta 1952 v Ljubljani. V svoji filozofiji se je trudil prikazati smisel življenja in zlasti trpljenja. Velike zasluge si je pridobil tudi za slovensko filozofsko izrazoslovje.

Sedem izmed osmih opazovavcev Združenih narodov (osmi je izjavil, da ni bil dovolj obveščen), je izjavilo, da so Egipčani povzročili zadnji siloviti topniški spopad ob Sueškem prekopu, ki je trajal nekaj ur. Egipčani seveda zanikajo in se tudi tokrat delajo žrtve. Razširila se je tudi novica, da so vodili egiptovski topniški ogenj sovjetski častniki.

govor med državniki tudi na usodo koroških Slovencev. Rešitev njihovega problema — to je zagotovitev popolne enakopravnosti Slovencev v koroški deželi in preprečitev nadaljnega raznarodovanja — bi še mnogo bolj utrdila sodelovanje in prijateljstvo med obema državama in zlasti še med slovenskim in avstrijskim narodom, ki sta soseda in se morata po tem ravnati.

TEDENSKI KOLEDARČEK

15. septembra, nedelja: Nikodem, Znanoslav
16. septembra, ponedeljek: Ljudmila, Milka
17. septembra, torek: Frančiška, Domoslav
18. septembra, sredo: Irena, Ilka
19. septembra, četrtek: Vitodrag, Vido
20. septembra, petek: Brane, Morana
21. septembra, sobota: Matej, Mate

Je SZ obupala nad možnostjo revolucij v Evropi?

Ena izmed hipotez — in ne najmanj verjetna — za vzrok tako brutalne sovjetske zasedbe Češkoslovaške je ta, da so sovjetski oblastniki dokončno izgubili upanje, da bi mogli kdaj s pomočjo revolucij uvesti komunistične režime v zahodnih evropskih državah; seveda take režime in tako komunizem, kot jih oni pojmujejo. Vse od Oktobrske revolucije se jim ni posrečilo, da bi izvedli uspešno revolucijo brez zasedbe, v eni sami evropski državi, čeprav je od takrat minilo že pol stoletja. (Jugoslavija je poseben primer). Pa tudi najnovejši razvoj jim ni v tem pogledu obetal ničesar. V Franciji je komunistična partija celo močno nazadovala, in to je bilo opaziti tudi v nekaterih drugih državah. V Nemčiji ne pomeni komunizem nikake resne politične sile, in ga tako rekoč niti ni opaziti, enako ne v skandinavskih državah in v Holandiji, Švici, Belgiji, Avstriji, zelo šibki pa sta komunistični gibanji tudi v Španiji in na Portugalskem. Izjema je le Italija. Pri realistični presoji je skoraj nemogoče, da bi se to stanje v bližnji bodočnosti spremenilo za Sovjete na bolje. Zato so se morda odločili za drugačno taktiko: da grmadijo sovjetsko vojako moč in ob ugodnih priložnostih postopno zasedajo eno evropsko državo za drugo.

Zasedba Češkoslovaške jim je omogočila, da so se polastili strateško najvažnejše postojanke v srednji Evropi, odkoder bi v primeru vojne obvladali Nemčijo, Dansko in Avstrijo, pa tudi države Beneluxa. Romunija zanje strateško ni važna, zato je možno, da jo bodo pustili za zdaj nezasedeno, razen morda, če bi hoteli udariti na Jugoslavijo.

Njihov glavni cilj za zdaj pa je Zahodna Nemčija. Verjetno bodo počakali, da jim jo notranji razvoj v Nemčiji sami in zunanje koliščine priigrajo v roke. Če bi zmagalo v Nemčiji kako desničarsko, nacionalistično usmerjeno gibanje, bi sprožili proti njej velikansko propagando, jo prikazali kot nevarnost za svetovni mir in kotišče revanšizma (kar že zdaj poskušajo) in jo zasedli, v gotovosti, da bi to marsikdo odobral tudi na zahodni strani, med tistimi, ki se boje, da bi se mogel ponoviti nacizem v Nemčiji.

Zdi se, da nekaj te nove sovjetske ideologije že odseva iz raznih izjav in »točk«, ki so bile zadnji čas objavljene v Moskvi. Po tem pojmovanju naj bi bile komunistične partije v zahodni Evropi (in po njih obvladani sindikati) samo pete kolone, ki naj bi nastopile v primeru poskusa sovjetske zasedbe. Zato zahteva Sovjetska zveza od njih tako slepo pokorščino, kot je to te dni poka-

zala v odnosu do italijanske sindikalne zveze CGIL. Ta je namreč ostro obsodila Sovjetsko zvezo zaradi napada na Češkoslovaško. Zadevo je zdaj razkril socialistični dnevnik »Avanti«, ko je 10. t. m. objavil novico, da je Šeljepin pozval v Sovjetsko zvezo celotno volstvo te sindikalne zveze, da se »opraviči« zaradi svoje vzajemnosti s Češkoslovaško. To je še isti dan potrdilo uradno poročilo tega komunistično-socialističnega sindikata. Šeljepin sam je to telefonično zahteval od poslanca Lame, tajnika CGIL. Šeljepin bi hotel odstraniti tudi sedanje vodstvo svetovne komunistično-socialistične sindikalne zveze, ki ji predseduje Francoz Louis Sillant, ki je tudi obsodil zasedbo Češkoslovaške in ni hotel na obisk v Vzhodno Nemčijo. Lahko si je predstavljati, kakšne važnosti je za Sovjetsko zvezo, da ima za primer napada na kako zahodno državo v rokah mednarodno komunistično-socialistično sindikalno zvezo, ki bi lahko proglasila v njen prid stavko, ki bi vsaj delno ohromila obrambo in morebitne ukrepe Zahoda.

Diskriminacija v koloniji

V zadnji številki našega lista smo pisali o čudnem dogodku, ki se je pripetil v otroški koloniji ENPAS v Riminiju, kjer so skupaj z otroki italijanske narodnosti letovali tudi otroci slovenskih staršev z Goriškega. To pa zato, ker na Goriškem še ni kolonije samo za slovenske otroke tako, kot jih imajo na primer na Tržaškem. No, otroci z Goriškega so torej šli v omorsko kolonijo v Rimini. Ko so hoteli pisati domov v svojem materinem jeziku, pa so vsi začuden zvedeli od svojih predstojnikov, da ne smejo pisati domov

v slovenskem jeziku, marveč samo v italijanskem. Otroci so se ustrašili in pisali domov po italijansko, a istočasno razložili staršem, zakaj to delajo. Bog ve, kaj je prišlo osebje omenjene kolonije: fašistična žilica ali strah, da bodo otroci pisali v njim nerazumljivem jeziku kakšne resnične stvari o življenju v koloniji in bi potem takem vodstvu, ker ne zna slovenskega jezika, ne moglo kontrolirati pisem in zapovedati, kaj smejo in kaj ne smejo pisati domov?

Bojimo se, da je pri vodstvu bil važnejši prvi moment, to je šovinistična miselnost, ki ne trpi drugih narodov in jezikov.

Kakor si bodi že, je slovenski svetovavec LSS dr. Drago Štoka s tem dogodkom v zvezi storil primerne korake in takoj vložil na deželno upravo pismo vprašanje, v katerem sprašuje deželni odbor, ali mu je kaj znanega o tem rasističnem načinu vzgoje otrok v koloniji ENPAS v Riminiju. Svetovavec pravi, da ne bo na dolgo opisoval členov republiške ustave ter kazenskega zakonika, ki so bili prekršeni z nezakonitim in šovinističnim ravnanjem vodilnega osebja omenjene kolonije. Rekel je tudi, da škoduje takšno ravnanje do otrok drugega jezika njihovi kulturi in državljanski vzgoji, da jih žali ter jim vzbuja v dušah srh, predsodke in razna sumničenja. Vse to, pravi dr. Štoka, pa je tudi očitna in namerna žalitev slovenske manjšine v Italiji. Zaradi tega vprašuje deželni odbor, kaj namerava ukreniti — če je vest točna — da se takšni sramotni dogodki ne bodo ponavljali ter da se krivci prijavijo pristojnim oblastem in se razrešijo svojih pedagoških nalog in dolžnosti.

ZADREGA ČEŠKOSLOVAŠKIH „TURISTOV“

Velika večina češkoslovaških turistov, ki so se zaradi sovjetskega vdora v svojo domovino zadržali v Jugoslaviji dalje, kot so nameravali, je že odpotovala domov. V Jugoslaviji so jim šli na roke, kolikor so mogli, kar velja zlasti za Slovenijo. Mnoge družine so se javile, da žele sprejeti češke in slovaške turiste kot brezplačne goste. Tudi Rdeči križ v slovenskih mestih jim je veliko pomagal in je posloval zaradi tega noč in dan. Zdaj posluje spet normalno. Ni pa še znano, koliko število Čehov in Slovkov se ni hotelo vrniti domov zaradi novega položaja na Češkoslovaškem.

Znano pa je število češkoslovaških beguncev v Avstriji, kjer so bili do nesrečnih Čehov in Slovkov tudi zelo prijazni in to ne le na uradnih mestih, ampak tudi zasebniki. Z uradne strani je bilo javljeno, da

je trenutno v Avstriji okrog 15.000 češkoslovaških beguncev, od katerih pa se jih je samo 3000 prijavilo na policijski kot begunci, ne glede na vse pozive notranjega ministristva. Niti ni znano, kje so, kaj delajo in s čim se hranijo. Očitno čakajo, kaj bo doma in se za vsak primer še ne žele »kompromitirati« s tem, da bi se prijavili kot begunci, upajoč še vedno, da bodo Rusi odšli in da se bodo lahko vrnili.

Določeno število Čehov in Slovkov je ostalo tudi v Italiji, Švici, Nemčiji, v Skandinaviji in v raznih drugih evropskih državah. Na Norveškem so jim oblasti same svetovale, naj se za zdaj še ne prijavijo kot begunci, za primer, da bi se hoteli vrniti, ker bi imeli lahko pri ruskih okupatorjih ali morebitnih kvizlinških oblasteh sitnosti zaradi tega.

F.J. * 31 SMRT V POMLADI

Njeno ihtenje se izgublja v enakomernem drdranju šivalne ga stroja, sam pa se tiho igra s krpami in poleni na tleh sredi sobe in plašno pogleduje mamo. Njen jok ga vznemirja in boli, čeprav ga ne razume. Včasih zakoraca k mami in jo poboža po kolenu: »Mama, ne okat!« Mati ga za trenutk stisne k sebi, nato pa ga posadi k njegovim cunjam in polenom, iz katerih zida gradove, in se vrne k svojemu šivanju. Nima časa, da bi se igrala s svojim otrokom, delati mora, če jima hoče zaslužiti za življenje, da bo otrok rastle zdrav in ji bo nekoč v oporo. To so bili njegovi prvi spomini, ki so se neizbrisno zajedli v njegovo dušo. Zunaj je sijalo sonce in drugi vaški otroci so se veselo podili v

gručah po dvoriščih in po vaški cesti; njuna kočja pa je stala na samem in zato je moral biti pri materi in se sam igrati. Toda v koči je bilo žalostno, ker je mati toliko jokala. Mikalo ga je ven, na vas, med druge otroke, toda to ni bilo mogoče. Tam mati ni mogla paziti nanj. Tako je bil srečen, že če je smel skozi dvoriščni plot opazovati avtomobile, ki so v oblakih prahu drveli mimo, in kmečke vozove, ki so jih vlekli težki rdeči konji. V te je bil še posebno zaljubljen. V osamljenem otroku pa se je tembolj bujno razvijala fantazija in v svojih predstavah si je sam ustvarjal družino palčkov, ki so prebivali v luknji za drva pod štedilnikom in v kotu pod posteljo ter še na raznih drugih skritih krajih v koči in na ozkem dvorišču, kakor je trdno verjel. Včasih je morala mati zvečer odnesti narejeno obleko ali perilo daleč v sosednjo vas, in preden je odšla, ga je spravila v posteljo spat in nato privila petrolejko čisto nizko. Ugasnila pa je ni, da bi ne bilo malega strah.

(Dalje)

Tržaškega

Proslava zgodovinskih obletnic v Dolini

Prosvetno društvo »A. Vodnik« iz Doline je priredilo v nedeljo, 8. septembra, lepo proslavo 90-letnice svojega obstoja in se hkrati spomnilo dveh važnih mejnikov v zgodovini slovenskega ljudstva na Primorskem: veličastnega narodnega tabora v Dolini leta 1878 in ljudske vstaje na Primorskem septembra 1943.

Proslava se je začela s pesmijo dolinskega zbora in s pozdravnimi besedami društvenega predsednika Ladija Kocjana. Nato je imel slavnostni govor domačin Vojko Kocjančič, ki je orisal pomen dolinskega tabora pred 90 leti za narodni preporod ne samo v dolinski okolici, temveč v vsej slovenski Istri. V neposredni zvezi s taborom je bil tudi nastanek »Bralnega in pevskega društva V. Vodnik«, ki se je prav leta 1878 razvilo iz že obstoječe vaške čitalnice. To društvo je nato razvilo živahno kulturno in prosvetno dejavnost, ki ga je nato zadušil fašizem. Nasilni režim pa ni mogel streti slovenskega duha, ki ga je prosvetna in kulturna dejavnost društva vcepila ne samo svojim članom, temveč širokim ljudskim množicam. Te so zato bile že takorekoč moralno pripravljene, ko je v septembru 1943 napočil trenutek končnega obračuna z nasilnim zatiravcem.

Govornik se je spomnil vseh vaščanov, ki so v neenakomerno boju z nasilniki zgubili življenje in preostali ogromno gorja, ter nato začel obravnavati določena aktualna vprašanja, ki zadevajo tako našo slovensko manjšino na splošno kot zlasti slovenski živelj v dolinski občini. V tej zvezi je med drugim dejal: »Danes ugotavljamo, kako je vsak član, vsak posameznik naše narod-

ne skupnosti izredno dragocen, kajti naravni dotok je z bližnjo mejo, razen majhnih izjem, onemogočen. Sam naš ponos nas ne bo zato ohranil. Omahljive slovenske starše moramo prepričati, da dajo svojega otroka v slovensko šolo. Slovenske prireditve naj zbudijo vedno naše zanimanje in našo prisotnost; ravno tako aktivno sodelujmo v naših društvih«. Vojko Kocjančič je končno spregovoril o mladini ter jo pozval, naj se še bolj aktivno vključi v javno življenje, naj mu da novega zagona in naj se pripravi, da bo postopno prevzemala tudi odgovornosti.

Zborovavce so še pozdravili domači župan Lovriha, predsednik Prosvetne zveze dr. Hlavaty ter predstavnik Zveze kulturno-

prosvetnih organizacij iz Slovenije, republiški poslanec Vlado Golob.

Nato se je začel nastop številnih pevskih zborov iz Brega. Prireditve pa se je zaključila s koncertom moškega pevskega zbora »Vasilij Mirk« s Proseka-Kontovela, ki je vzbudil navdušenje številnih zborovavcev.

☆

»KRAŠKA OHCET« NA REPENTABRU

Kot smo že večkrat poročali, bo v nedeljo, 22. t. m. zadruga »Naš Kras« slovesno odprla v Repnu staro kraško hišo, ki jo je svoj čas kupila in jo obnovila v popolnoma izvirnem kraškem slogu. Ta hiša bo torej dejansko kraški muzej, predvsem kar zadeva njeno notranjo opremo.

Ta dan bo hkrati »kraška ohcet«. V repentaborski cerkvi si bo obljubil večno zvestobo mlad par. Vse poročno slavlje bo potekalo tako, kot so potekale nekoč poroke na Krasu.

Podrobnejši program o obeh dogodkih bomo objavili prihodnjič.

Življenjske obletnice

Za določeno število let se ne spleča čestitati, če pa so z njimi povezani zdravje, delavnost in trajni optimistični pogled na življenje, pa moramo voščiti. Še dosti takih let.

To velja za dr. Dorčeta Sardoča, ki je te dni učakal 70 let, zdrav, čil in krepak. Čemu bi opisovali njegovo zgod in nezdgo polno življenje, celo smrtno obsodbo, ko pa je znal tako silno zgnesti svojo usodo, da se zdaj ozira nanjo kar z dobrohotnim nasmeškom. Naj mu bo ta vedri nasmešek ohranjen še dosti let!

☆

Šestdeset let je učakal včeraj še en Kraševac - Tržičan, Emil Colja, ki se je rodil v Škrbini »pri Tomaževih«. Enajst otrok je

bilo v družini, zato je moral Emil kmalu za kruhom. K sreči je prišel v Tomažičev lokal blizu borze v Trstu, kjer še danes sprejema goste. Ni pa samo strokovnjak v gostinstvu, marveč tudi zaveden in izredno sposoben delavec v narodnih organizacijah. Prav to delo ga, poleg poklicnega ohranjanja še vedno združuje.

☆

Se tretji jubilar je te dni v Trstu, in sicer Avgust Furlan, ravnatelj v vsej deželi znane trgovine »Fortunato« pri cerkvi sv. Antona. Tudi g. Gušto je šel skozi življenje tržaškega Slovence s trpko mladostjo, bojem za kruh, a kljub vsemu s še dovolj svežimi starejšimi leti.

Čestitkam vsem trem življenjskim jubilarantom se pridružujeta tudi uredništvo in uprava našega lista.

☆

Vpisovanje na državno srednjo šolo »Ivan Cankar« v Trstu, ul. Frausin 12 se je že začelo in bo trajalo do 20. t. m. Uradne ure vsak dan od 9. do 12.

Beneška Slovenija

Fojda

USADI

V vasi Čeneboli, ki pripada občini Fojda, so vsi prebivalci razburjeni. S pobočja gričev, ki se strmo dvigajo nad naseljem, je zgrmel v dolino več skal, težkih po nekaj stotov. K sreči so se ustanile kakih deset metrov pred hišami. Tudi plaz je začel polzeti proti vasi, ker je deževje razmehčalo peščenjakova tla na vrhu. Naslednji dan se je enaka nevarnost ponovila.

Vaščani so že prej opozorili županstvo, da bo deževje povzročilo zemeljske usade. Teh so namreč že vajeni še iz časov pred prvo svetovno vojno. Zato so previdno izkopali pod bregom za vasjo globok jarek, ki je ustavljal plazove in podorno kamenje. Šeasoma se je pa ta jarek zapolnil.

Zdaj je županstvo ukazalo, da se morajo izseliti začasno stanovanjci iz petih najbolj ogroženih hiš. Na kraj nevarnosti je pri-

Marijina procesija na Opčinah

V nedeljo je bila na Opčinah tradicionalna Marijina procesija, ki je letos potekla zelo lepo, ker ji je bilo naklonjeno tudi vreme. Zaradi raznih drugih prireditev na Tržaškem je prišlo letos malo manj ljudi kot druga leta, zato pa je bilo splošno vzdušje še bolj zbrano in prisrčno.

Procesija se je začela ob štirih popoldne. Pohvaliti je treba tudi tokrat naše skavte in skavtinje, ki so podelili procesiji še posebno vedro noto s svojo številno udeležbo in discipliniranostjo ter dali tako vzled drugi doraščajoči mladini.

Po procesiji je bila sv. maša na prostem na Brdini. Daroval jo je škof vikar mons. Škerl. Navzoč pa je bil tu škof Santin in precejšnje število duhovnikov, med katerimi smo na svoje veselje zagledali tudi našega prejšnjega g. župnika Silvanija, ki živi zdaj v pokoju. V pridigi, ki jo je imel misionar iz Ljubljane, je bil poudarjen pomen Marijinega čaščenja tudi za našo dobo.

Zelo lepo je bilo ljudsko petje pri maši. Ljudje so peli zlasti naše lepe stare Marijine pesmi.

Priкупno je bilo, da so se udeležile procesije tudi ženske v lepih starih ljudskih nošah. Radi pa bi videli, da bi se tudi de-

kleta oprijela te lepe navade in prav tako tudi možje in fante, ker se tudi v tem kaže narodni ponos in samozavest, poleg tega pa to prija tudi estetskemu okusu.

Po slovesnosti so se seveda zbrali stari znanci in prijatelji, ki se morda srečajo le enkrat na leto ravno pri tej procesiji na Opčinah, da so se spet enkrat pomenili o naših slovenskih in splošnih zadevah, zlasti glede na sedanji položaj v Evropi. Vsi verni ljudje si srčno žele, da bi Mati Božja tudi v tem času obdržala slovenski narod pod svojim posebnim varstvom, da bi varno preстал tudi sedanjo grozečo hudo uro.

☆

VPISOVANJE NA ZNANSTVENI LICEJ

Na Znanstvenem liceju s slovenskim učnim jezikom v Trstu, ki ima poleg razredov z znanstvenim učnim načrtom tudi razrede klasične gimnazije in liceja, je vpisovanje za šolsko leto 1968-1969 vsak dan od 10. ure do 12. ure v tajništvo zavoda - Strada di Guardiella šte. 13/1.

Vpisovanje se zaključuje dne 20. septembra 1968

VPIS V SREDNJO SOLO

»SV. CIRILA IN METODA«

Ravnateljstvo Državne srednje šole »Sv. Cirila in Metoda« v Trstu, ulica Caravaggio 4, sporoča, da je vpisovanje za šolsko leto 1968-69 vsak dan od 9. do 12. ure. Vpisovanje se bo zaključilo 20. septembra.

NOVE SOLE

V ponedeljek je imel redno sejo goriški občinski odbor. Sprejel je več predlogov, ki se tičejo javnih del. Med temi so v prvi vrsti gradnje novih šolskih poslopij, in sicer kar desetih. Proračun zanje znaša preko ene milijarde lir. Med njimi so vštete tudi zgradbe slovenskih osnovnih šol, za katero je predvidenih 111 milijonov 175 tisoč lir in poslopje za slovenske višje srednje šole v znesku 191 milijonov 773 tisoč lir. Predloge bo potrdil še občinski svet, ki je sklican za 23. september.

IZID POPRAVNIH IZPITOV

Jesenski rok popravnih izpitov na srednjih šolah je končan. Objavljeni so že bili sledeči izidi na slovenskih srednjih šolah v Gorici. Pri popravnih izpitih čez IV. gimnazijo ni padel noben dijak. Sprejemnega popravnega izpita za v I. licej ni izdelala ena dijakinja.

Na učiteljskišči ni bil zavržen čez I. razred noben kandidat. Čez drugi razred sta bili zavrženi dve dijakinji. Čez III. razred pa ni uspel en dijak.

PEVMA CESTE — TRGATEV

Slišimo in beremo, da so javne ceste in pota po drugih občinah že skoraj popolnoma uredili. Pri nas pa se še ne moremo s tem pohvaliti. Zdaj je v delu trg sredi vasi, pri spomeniku in cesta odtod proti mostu. Potrebne pa so popravila tudi druge ceste, ki koristijo bolj domačinom. Tako na primer po polju v Štmaver, mimo Vinčičev v Podsobotin in še druge stranske na Oslavju. Po drugih krajih skrbijo občinske uprave, da so tudi poljske poti urejene v korist občanarjem in kmetom. Pri nas je pa še vedno ustaljeno mnenje, da ne smejo biti poljske poti več kot klanci in blatni kolovozi.

Trgatev se bliža. Še pred kratkim smo upali, da bo obilna. Po zadnjem deževju nas je pa razočaralo. Grozdje je začelo gniti na vse pretege. Nekateri vinogradniki že izbirajo boljše vrste, da bi gniloba še teh ne napadla. Morda pa bo toplo sonce le še kaj popravilo.

- Hanaljska dolina

Šla tudi posebna komisija tehnikov, ki bo morda razstrelila nekatere previsne dele pobočja in bo obnovila tisti stari jarek, ki se je izkazal za najbolj učinkovitega.

Podbonesec

SE DRUGO ZLO

Po vseh pobočjih pod Matajurjem, posebno v okrajih okoli Podbonesca in tudi okrog Sovodenj v sosednji dolini Aborne bo novo naravno zlo pobralo še tisto malo pridelkov, kar nam jih pustijo suša ali poplave.

V obeh okrajih se je namreč pojavilo nenavadno veliko število divjih prašičev. Zveri si upajo kar v vasi in rijejo po vrtovih med hišami. Ponemok so krdela divjih prašičev preorala vse njive in uničila ves pridelek. Nevarni so pa tudi ljudem, posebno otrokom.

Prav bi bilo, da bi smeli lovci zlasti to zverjad otrebiti.

Zborovanje zgodovinarjev

V Novi Gorici se bo v petek končalo 14. zborovanje slovenskih zgodovinarjev. Predavanja in razprave potekajo v veliki dvorani občinske skupščine.

V ponedeljek je bila svečana otvoritev ob navzočnosti oblastnih predstavnikov in stanovskih zastopnikov iz Tržaške in iz Gorice. Potem ko je profesor Gestrin, predsednik zgodovinskega društva za Slovenijo, odprl zborovanje, so imeli pozdravne nagovore novogoriški župan Milo Vižintin, prof. Kos v imenu Akademije znanosti in umetnosti, prof. Bednarik v imenu sindikata in profesorjev iz Gorice, ki je poudaril značilnost referatov s tematiko dela in naporov že prejšnjih rodov za pravice in svobosčine primorske dežele.

Pisatelj Boris Pahor je prinesel pozdrave revije »Zaliv«, Samo Pahor pa študijske knjižnice iz Trsta. Navzoč je bil tudi dr. Manzini, ravnatelj državne knjižnice iz Gorice. Zborovavcev je bilo okrog sto petdeset; med temi kaka desetina iz zamejstva.

Zunanje tehnične priprave zborovanja so bile skrbno pripravljene. Vsebinsko naj bi referati podali prerez idejnih silnic in dejanj iz moderne slovenske zgodovine od tatarske dobe dalje.

Objektivno moramo pripomniti, da so se nekatera predavanja spuščala v zunanje

podrobnosti, brez sintetičnega prijema. Druga pa so bila izredno zanimiva, na primer o Prekmurju, ko so si poslušavci nehote ustvarjali sočasno in enako vzporedno dogajanje v Benečiji. Spored zborovanj, obiskov, razstav je bil silno bogat, da se skoraj ni mogel razviti po želji organizatorjev, ker so nekateri referenti šli preko odmerjenega časa.

Vendar je dalo skupno delo udeležencev marsikatero nove spodbude pri zgodovinskem raziskovanju in vrednotenju. Predvsem to, da se zgodovinsko snovanje plete iz roda v rod in da imajo pri njem svoj delež vsi narodovi sloji.

Končne resolucije zborovanja bomo še objavili.

☆

VPISOVANJE V SOLE

Opozarjamo naše družine, da traja vpisovanje v nižjo slovensko srednjo šolo v Gorici do 20. t. m. Starše opominjamo, naj pohitijo z vpisom. Zavedajo naj se, da je vpis po zakonu obvezen za vse učenke in učence, ki še ne bodo dopolnili 15 let starosti do 1. oktobra letos.

Vpisovanje v višjo gimnazijo in na učiteljskišče traja do 25. septembra. Enako tudi na licej v ulici Croce.

Vpisovanje v osnovne šole v mestu in na deželi se bo pa začelo 23. t. m. in bo trajalo do 28. t. m.

PEVSKE TEKME

Dne 21. in 22. septembra bo v veliki telovadni dvorani v Gorici sedmo mednarodno pevsko tekmovanje »C. A. Seghizzi«. Nastopilo bo 21 pevskega zborov, med temi pevske zbor Glasbene Matice iz Ljubljane, zbor »Prešeren« iz Kranja in ženski zbor z Jesenic. Peli bodo tudi nemški, češki in romunski zbori.

Tekmovali bodo v šestih skupinah polifonske in folkloristične vrste. Pri drugi skupini polifonije je izbrana kot obvezna štiriglasna skladba Lector et auditor, ki je še neizdana in jo je zložil naš mojster Ubald Vrabec.

V nedeljo v Novi Gorici:

25-LETNICA SPLOŠNE VSTAJE NA PRIMORSKEM

Kot smo že poročali, bo v nedeljo, 15. t. m., v Novi Gorici slovesna proslava 25-letnice splošne vstaje slovenskega ljudstva na Primorskem. Za ta dan pričakujejo v Novi Gorici prihod velike množice ljudstva iz vse Slovenije, zlasti pa s Primorskega. Osrednja točka proslave bo veliko zborovanje s slavnostnim govorom in z nastopom združenih primorskih pevskega zborov.

Prireditelji so na proslavo povabili tudi predstavnike dežele Furlanije-Juljske krajine in kakih 40 županov obmejnih občin v Italiji. Pričakujejo dalje, da se bo slovesnosti udeležilo tudi veliko število zamejskih Slovencev tako iz Italije kot iz Avstrije.

Standrež

OBRAMBA ZEMLJE

Standreški kmetovavci so posegli po samopomoči in so uspeli. Zgodilo se je pa to menda prvič, da je odločen in združen nastop preprečil samovoljo oblasti in nekaterih njenih uradnikov. Začeli so namreč novo cesto od Pilošč do Ključa nad sovdensko predilnico kar preko najboljših njiv in vrtov, dočim bi se lahko držali smeri sedanje poljske poti. Nekateri njive bi tako razcepili, da bi bilo obdelovanje ostalih koščkov skoro onemogočeno. Zemljo bi menda oblast plačala po 200 ali 300 lir meter in še to bogzna kdaj. Lastnikov tudi niso nič obvestili, ko so smer zakoličevali. Nekateri uradniki so se kmetom kar nasmihali, ko so jih spraševali, kaj počenjajo na njihovi zemlji.

Se več: cesta je usmerjena kar čez hišo Ivana Brajnika.

V ponedeljek je buldožer že začel kopati. Tedaj pa je bilo našim ljudem dovolj. S traktorji, vozovi, vilami so zastavili buldožerju pot. Zvečer so se prizadeti zbrali in so sprejeli gotove sklepe, katere so v torek predložili njih odposlanci predsedniku pokrajinske uprave. Ta je uvidel, da imajo posestniki svoj prav in je obljubil, da se bodo dela ustavila, dokler se ne bodo sporazumeli.

Naša javnost se pa tudi vprašuje, kako da morajo izginjevati prav parcele naših kmetov, ko gre za kake industrijske cene, ceste ali druge javne naprave. Kakor da bi bilo to po kakem skrivnem načrtu ali kupčiji že vnaprej določeno.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Članek o Kocbeku v reviji „Trieste“

Nova, 83., številka revije »Trieste« prinaša na uvodnem mestu nekako anketo Guida Botterija o političnem gibanju »Friuli« (Furlanija), ki se je porodilo v zadnjih dveh letih v Furlaniji ter doživelo nepričakovan uspeh pri zadnjih deželnih volitvah. Botteri skuša osvetliti nastanek in značaj tega gibanja, pa tudi njegov politični program, ki temelji, po izjavah njegovih voditeljev, na furlanski etnici. To je gotovo eden najbolj zanimivih in za naše razmere aktualnih prispevkov te številke. Odlikuje se po konkretnosti, kar je na splošno značilnost Botterijevih prispevkov v tej reviji. Hkrati pa Botteri ne prikriva svoje skeptičnosti do furlanskega gibanja.

Giorgio Cesare je objavil članek »Titoizem, dvajset let po izobčenju iz Kominforma«, v katerem pravi, da se češkoslovaški socializem okorišča z jugoslovansko izkušnjo, hkrati pa da išče nove sprostitev, podarjajo človeško dimenzijo marksističnega gibanja in odpirajo debato do meje pluralizma. Zadnji dogodki na Češkoslovaškem so zatrti to debato. Carlo Schiffrer je prispeval tudi za to številko eno svojih zanimivih zgodovinskih študij, nanašajoč se na nedavno tržaško zgodovino. Tokrat skuša podati značaj iredentističnega zgodovinskega v času med obema svetovnjima vojnama. Seveda je članek vsebinsko veliko širši, ker sega tudi na politično in idejno področje. Schiffrerjeve razprave so značilne po tem, da so zelo iskrene in pogumne, ker se ne boji dotikati problemov, ki se zdijo drugače zelo delikatni. Schiffrer zasluži kot zgodovinar vse spoštovanje zaradi svoje resnicoljubnosti. Bravec je naravnost presenečen, s kakšnim pogumom se loteva raznih mitov in jih podira, ker je očitno — in po pravici — prepričan, da je možen nadaljnji razvoj v moderno, svobodno družbo samo, če se skupnost čimprej znebi verovanja v razne politične in zgodovinske mite.

Vsak bravec bo tovo z zanimanjem prebral tudi razpravo Egidija Vršaja »Kaj je novega v jugoslovanskem gospodarstvu?«. Vršaj zgoščeno oriše značaj in rezultat jugoslovanskih gospodarskih načrtov do zadnje reforme in pravi, da je togo začetno načrtovanje po stalinističnih receptih povzročilo serijo negativnih rezultatov in predvsem porast birokracije v državni gospodarski upravi,

ošibitev pobude neposrednih proizvajalcev za prepreko gospodarskih organizacij, nazadovanje kvalitete izdelkov, napačne proizvodne načrte, nezadostno izkoriščanje gospodarskih rezerv in nezadosten vpliv tržišča na proizvodnjo. To je bil vzrok, da so odgovorni jugoslovanski ekonomisti menjali smer in navezali stike s tržnimi gospodarstvi ter uvedli delavski samoupravljanje, valutno reformo med Italijo in Jugoslavijo reformo. Ko o trgovini med Italijo in Jugoslavijo, opozarja na dejstvo, da se je jugoslovanski izvoz v Italijo v prvih štirih mesecih letošnjega leta zmanjšal za 20 odst., kar je posledica razvoja Skupnega trga. S tem se odpirajo za jugoslovansko zunanjo trgovino novi problemi, ki bi jih bilo treba rešiti s sporazumom s Skupnim evropskim trgovim. O gospodarski reformi meni, da je bila dobro zastav-

ljena, četudi je prinesla s seboj določen zastoj. Ta zastoj pa traja zdaj že predolgo. Vzroki tega zastoja so po njegovem bolj politični kot gospodarski. Gospodarski reformi bi morala nujno slediti »politična reforma«. Vršaj tudi opozarja na možnosti nadaljnega plodnega gospodarskega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo.

Miran Razor — kar je verjetno sinonim — je objavil članek »Krščanstvo in marksizem v miselnosti Edvarda Kocbeka«, ki je sicer zanimiv, a podaja podobo Kocbeka kot misleca, politika in pesnika nekoliko preveč klišeasto. Prikaže ga nehoti kot nekakega topista, ki hoče združiti v sebi najbolj nasprotujoče si tokove in težnje. Morda je članek tudi prekratek, da bi bil mogel avtor podati v njem celotnega Kocbeka. Ostali del revije izpopolnjujejo razne aktualnosti in recenzije.

☆

Alasdair Mac Kinnon, nekdanji predavatelj za angleško literaturo na ljubljanski univerzi, prevaja v angleščino zbirko Cankarjevih novel. Uvod v zbirko je napisal Josip Vidmar. To bo Mac Kinnonova druga knjiga prevodov iz slovenske literature. Pomaga mu Elza Jereb.

Kaj naj delajo v prostem času?

Najnovejša, 7-8. številka revije »Cerkev v sedanjem svetu«, ki je sad drugega vatikanskega cerkvenega zbora, prinaša na uvodnem mestu članek »Duhovnik o duhovniškem življenju«, ki ga je napisal pater Ignacij Klasinc. V ne predolgem članču je lepo prikazano, kakšen naj bo lik modernega duhovnika. »Nekateri pravijo, da beseda molitev, samozatajevanje, pokora, ne spada več v slovar modernega človeka. Spada pa gotovo v slovar duhovnika, ker je to beseda Cerkve, evangelija, beseda Kristusova. Brez molitve in pokore ni svetih duhovnikov, a sveti duhovniki so vedno moderni duhovniki, so prijeten vonj Kristusov in duše jih iščejo, tudi duše modernih ljudi,« piše pater Klasinc.

Njegov članek dobro dopolnjuje Miha Žužek v sestavku »Naš prosti čas«, v katerem naglašja, da potrebuje tudi duhovnik prosti čas, če zaradi lastnega duhovnega izpopolnjevanja in poglobljanja. Prosti čas mu pomeni začetek večnosti. Po tem pa piše: »Nakazana pa je še ena (duhovniška) naloga: do tistih, ki imajo prosti čas. Do izletnikov, turistov, romarjev, obiskovalcev. Takih bo vsako leto več. Tudi v tem pogledu potaja Slovenija vedno bolj križišče Evrope. Števil-

ka, ki jo bom zapisal, je povsem fantastična, a nič manj resnična. Na leto prestopi mejo Slovenije, ki ima 1 milijon 700 tisoč prebivalcev, 80 milijonov tujcev! Za kratko ali dolgo, vseeno, a pridejo v stik z nami. Po kaj hodijo čez mejne prehode? Mnogo razlogov jih vodi, eden med njimi je tudi ta, da se srečajo z novimi obzorji. Zato imajo turisti odprte oči za nove resničnosti. Zanimajo se tudi za slovensko Cerkev... Marsikdo redkokdaj ali sploh nikoli ne vidi domače cerkve od znotraj. V tujini pa ga zanima vse. Naše cerkve, naša znamenja ob potih, naša, domača religiozna umetnost in miselnost, vernost, kakor se kaže od zunaj, in vernost, ki deluje od znotraj. Posebno pozorni so pri nas, saj predstavljamo Cerkev v deželi s socialistično ureditvijo. Tujce nad vse zanima, kako živimo brez tistih možnosti, kakršnih so vajeni doma, in katere so tiste njim neznane in neizkoriščene možnosti, ki jih je Cerkev našla v novih razmerah. S tem pa odkrivajo prav tisto, čemur pravimo vitalnost Cerkve, njena neuničljivost in prilagodljivost... Kako predstavljamo to Cerkev? Kakšno je njeno zunanje obličje? Naše cerkve, kapele, bogoslužje, petje? Kakšni smo sami: kulturni, razgledani, okusni in hkrati skromno oblečeni? Naša župnišča, oprema, knjižnice, urejena okolica cerkvenih poslopij?«

V tem vidi avtor možnost za izpolnitev prostega časa današnjega slovenskega duhovnika. Isti problem obravnava tudi še naslednji članek »Teološko kramljanje o prostem času«, ki ga je napisal Vladimir Truhlar iz Rima. V članku opozarja, da bo dušni pastir poznal ljudi le, če jim pusti, da se izgovore, in da mora prisluhniti tej govorici posebno povsod tam, kjer v smehu, joku, hrupu igrivo in v vsej pristnosti odkrivajo človeka, kakršen pravzaprav je.

Pred kratkim umrl profesor Jakob Solar je še tik pred smrtjo napisal in sam prinesel na uredništvo revije obsežen članek o najnovejših odkritjih glede življenjepisa misijonarja Friderika Baraga in njegovega rodu. Vsakdo ga bo prebral z velikim zanimanjem. Objavljen je tudi zelo lep nagrobni govor bivšega Solarjevega učenca, uglednega arheologa, na njegovem pogrebu. Izmed ostale vsebine naj opozorimo na članke o »Cerkveni glasbi v modernem svetu«, o novem cerkvenem petju in o slovenskem liturgičnem jeziku.

Ta številka je lepo ilustrirana s fotografijami starodavnih gorskih cerkv na Slovenskem.

☆

NOV BARAGOV ŽIVLJENJEPIS

Dr. Maksimilijan Jezernik v Rimu je izdal pred kratkim nov življenjepis slovenskega misijonskega škofa Friderika Baraga, ki je deloval, kot znano, v preteklem stoletju med Indijanci v Severni Ameriki. Življenjepis je napisal po novih dokumentih o njem, ki jih je odkril v rimskih arhivih. Te listine so »pokazale lik škofa Barage še v lepši luči, kakor smo ga poznali doslej,« je zapisala »Družina«.

Mednarodno srečanje v Alpbachu

Forum Alpbach je naziv vsakoletnega srečanja akademskih izobražencev krščanskega in humanističnega svetovnega nazora, na katerem razpravljajo o problemih, ki so aktualni za današnjega izobraženca. Alpbach je kraj v avstrijskih Alpah, kjer so se začeli po vojni zbirati najprej avstrijski in nemški učenjaki, znanstveniki in univerzitetni študenti, da bi v predavanjih in medsebojnih pogovorih razčistili razna vprašanja, ki zadevajo sodobno družbo in krščanski svetovni nazor, podobno kot se je to dogajalo zadnja leta pred vojno na znamenitih »Bohinjskih tednih«, ki so jih prirejali katoliški slovenski izobraženci in študentje med počitnicami pri Sv. Janezu v Bohinju, pa tudi drugje. Kmalu pa je zadobil Forum Alpbach mednarodni značaj, ker so začeli vabiti na ta zborovanja tudi ugledne predavatelje z raznih strani Evrope in tudi Amerike. Nekoliko bi lahko primerjali s srečanji v Alpbachu tudi srečanja v Dragi, kjer so se pretekle dni že tretjič zbrali slovenski izobraženci.

Na letošnjem srečanju v Alpbachu, ki se je začelo 17. avgusta in je trajalo do 2. septembra, so razpravljali o splošni temi »Moč, pravica, morala«. O tem so diskutirali v takojmenovanih delovnih skupinah. Eno teh delovnih skupin sta vodila profesor Sontheimer, ki predava politične vede na svobodni univerzi v Berlinu, in profesor Mommsen, predavatelj za zgodovino na univerzi v Düsseldorfu. Tu so obravnavali predvsem problem moči v delih italijanskega filozofa Machiavellija in nemškega filozofa Maxa Webra. Zanimala jih je zlasti Machiavellijeva teza o nezdružljivosti državne in individualne morale, katero so skušali kritično osvetliti in seveda premagati ter dokazati njeno nevzdržnost.

V neki drugi delovni skupini so razpravljali o ideologijah in kritiki ideologij. Te razprave pa so nekoliko razočarale. Nekateri predavatelji so ostali namreč bolj ob robu problema.

Zelo zanimive so bile diskusije v skupini, ki je obravnavala pravo in pravičnost, zaradi diskusij in protislovij v pojmovanju prava pri pristaših naravnega prava in pristaših tako imenovanega pravnega pozitivizma ali pozitivističnega prava. Profesor Marčič, ki predava pravo in državne ter politične vede na univerzi v Salzburgu, je imel pri tem kot branivec naravnega prava težko stališče nasproti zagovornikom pozitivističnega prava, katero je zastopal zlasti profesor Nowakowski, predavatelj za kazensko pravo in kriminologijo na univerzi v Innsbrucku. V tej skupini so razpravljali tudi o vprašanjih, ki zadevajo pravico do odpora ali celo dolžnost državljanov, da se uprejo krivični oblasti, ki ne temelji na pravu.

26. avgusta so se začele razprave v skupini, ki sta jo vodila dva odlična predstavnika katoliške in revizionistične marksistične misli. To sta znani katoliški filozof Metz in marksistični filozof Ernest Bloch. Tu so obravnavali ateizem in moralo, krščanski in marksistični humanizem in vprašanje, če je mogoče govoriti o eshatološko-politično orientirani morali krščanstva. Poleg tega so razpravljali na Forumu Alpbach še o kibernetiki, pod vodstvom profesorja Franka, predsednika instituta za kibernetiko na pedagoški visoki šoli v Hannoveru. Zanimiva je bila tudi diskusija v skupini, kjer so se ukvarjali z vprašanjem, ali je srednje-ročno gospodarsko programiranje uspešno ali pa je samo lep privid. To diskusijo je vodil ugledni strokovnjak za gospodarske vede in časnikar profesor Knapp.

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

Športni teden Gaje

S podelitvijo nagrad se je preteklo nedeljo proti večeru zaključil v Padričah letošnji športni teden Gaje. Doživel je zelo lep uspeh, za kar gre športnemu društvu Gaja vse priznanje.

Oglejmo si sedaj končne rezultate v posameznih športnih disciplinah. V odbojki je tako pri moških kot pri ženskah zmagal Bor. Na častno drugo mesto se je pri moških uvrstil Kras, pri ženskah pa povsem nepričakovane Brežanke, ki so v nedeljo zjutraj s presenetljivo igro odpravile Nabrežinke. Zelo lep vtis je zapustila mlada moška ekipa Sokola, ki ima v svojih vrstah nekaj res nadarjenih igralcev.

Zelo kakovosten je bil mednarodni balinarski turnir. Zmagala je povsem zaslužno ekipa iz Sežane pred Koprom. Na odlično tretje mesto pa se je povzpela domača Gaja.

V bližnjosti so se izkazali za prave mojstre Repenci. Zasedli so prvi dve mesti, pa čeprav so nastopili samo z dvema ekipama. Dobro so se odrezali tudi igralci Krasa, ki so zasedli tretje in četrto mesto.

V teku za pokal Gaje na progi od Padrič do Gropade in nazaj je zmagal Mario Šuber (Repen), na drugo mesto se je uvrstil domačin Franko Grgič, na tretje pa njegov klubski tovariš Renato Grgič.

V štafetnem teku dečkov je slavila zaslužno zmago mlada četverka S. Z. Bor v sestavi Adrijan Sosič, Valter Prašelj, Boris Guštin in Fabio Ruzier. Na drugo mesto so se uvrstili tekači Krasa, na tretje pa domačini.

V kegljanju je, kot smo že zadnjič imenili, zmagal Sokol.

RAZPIS NATEČAJEV

Finančno ministrstvo je razpisalo natečaj za 293 mest pomožnega uradnika izvršilnega osebja pri periferični upravi za takse in indirektno davke.

Pogoja: diploma nižje srednje šole, starost 18-28 let. Rok poteče 5.10.1968 (Uradni list št. 197 z dne 5.8.68).

Ministrstvo za javno šolstvo je razpisalo natečaje za:

- 1) 110 mest knjižničarja II. razreda v staležu vodilnega osebja javnih državnih knjižnic. Pogoja: doktorat dosežen na italijanski univerzi, starost 18-32 let;
- 2) 54 mest podknjižničarja v staležu osebja javnih državnih knjižnic. Pogoji: diploma višje srednje šole;
- 3) 20 mest podknjižgovodje v staležu osebja javnih državnih knjižnic. Pogoji: diploma trgovskega zavoda;
- 4) 107 mest razdeljevalca in 87 mest tipkarja v staležu izvršilnega osebja javnih državnih knjižnic. Pogoji: diploma nižje srednje šole. Starost: 18-25 let za razdeljevalca; 18-32 let za tipkarja. Rok poteče dne 30.9.1968. (Uradni list št. 198 z dne 6.8.68).

KASTA

Za zaključek so v nedeljo popoldne odigrali prijateljsko mednarodno košarkarsko srečanje med Borom in Partizanom iz Sežane. S tem so prišli tudi ljubitelji košarke na svoj račun. Tekma je bila zelo borbeno in predvsem v prvem polčasu zelo izenačena.

Končno zmago so slavili Sežanci s 47:41.

☆

GOSPODARSTVO

BOLEZEN NA PARADIŽNIKU

Kdo je včasih škropil paradižnike proti kaki bolezni? Saj je bilo odveč! Veliki, rdeči sadeži, ki jih nismo niti znali prav ceniti, so kar sami dozoreli. Danes pa se dogaja, da tudi če jih škropimo vsakih osem ali deset dni, ne dosežemo zaželenega uspeha. Dokazano je, da razna sredstva proti peronospori in sličnim boleznim niso več uspešna. V to vrsto spadajo zlasti agrokemični zatiravni izdelki na podlagi bakra, kakršna je npr. modra galica, ali drugi kot so aspor, vitex in podobni. Rastlinski organizem, zlasti paradižnikov, se je tem sredstvom privadil, zato ne vplivajo več nanj zdravično.

Biokemiki so pa že iznašli druga zdravila proti peronospori in sorodnim boleznim, ki so tudi precej učinkovita.

Eno izmed teh je »Maneb 80« pripravljeno na podlagi mangana in ima obliko praška. Uporaba je preprosta. Na sto litrov vode vzamemo 250 gr tega praška, za zatiranje peronospore na paradižniku. Prašek najprej raztopimo v majhni količini vode in nato temeljito premešamo z ostalo vodo.

To sredstvo je kot škropivo zelo dobro tudi proti boleznim na zeleni, kumaricah, fižolu, bučicah in tudi na cvetlicah, ki jih napadajo razne rje. Škropiti pa je treba vsakih deset dni, če dežuje, pa tudi večkrat.

OBVESTILO KMEČKE ZVEZE LASTNIKOM KMETIJSKIH STROJEV

Kmečka zveza obvešča vse člane, ki uporabljajo kmetijske stroje za obdelovanje svojih posestov, hkrati pa tudi druge kmete, ki dobivajo gorivo z boni UMA, da imajo pravico zahtevati povračilo zavarovalnih prispevkov, ki so jih vplačali ob prevzemu goriva v DRUGI POLOVICI LETA 1965.

Posebno vlogo morajo oddati do 31. decembra letos. Vloge izpolnjujemo v uradih Kmečke zveze, Ul. Geppa št. 9, v uradnih urah (vsak dan od 8. do 14. ure, ob četrtkih pa od 8. do 12. in od 15. do 18. ure). Prizadeti naj prinesejo s seboj knjižice UMA.

Z Goriškega

Vrh

NAŠA SOLA

Ko se je govorilo o Vrhu, se je po navadi mislilo na slabo stanje dovoznih cest ali pa, kako bi se Vrh lahko turistično razvil, pa manjkajo urejena gostišča, olepšanje vasi, poprava cerkve in podobno. Malokdaj se je pa pomislilo, da je zlasti naše šolsko poslopje od vsega najbolj klavrno.

Zgradba naravnost ogroža varnost šolarjev. Ker se ne morejo sobe kuriti in se okna ne zapirajo, so obolenja otrok na dnevnem redu. Malčki trpijo, starši protestirajo. Govorijo, da ne bodo več pošiljali otrok k pouku ali da bodo sami šli protestirat k učnim oblastem in prefektu.

Na obisku v Sovodnjah je goriški prefekt obljubil na županovo pritožbo, da bo v Rimu posredoval. Preko obljube pa še ni prišlo.

Osnovnošolski pouk je na Vrhu resnično ogrožen. Kdaj se bodo poklicana oblastva zganila?

Na Vrhu je potreben tudi otroški vrtec. Tudi zanj manjka potrebno poslopje. Sovodnjsko županstvo je menda nekaj ukrenilo v tem smislu, a tudi tu ni še ničesar otipljivega. Predlog, da bi malčke vozili vsak dan v sovodnjski vrtec, se ni obnesel. Matere le nerade pustijo otroke tako daleč zdoma za ves dan, čeprav bi bili pod nadzorstvom. Otroški vrtec mora biti v kraju samem! Stvarno je torej Vrh, tudi kar se tiče vzgoje in pouka, na zadnjem mestu v pokrajini.

S TRŽAŠKEGA

V NEDELJO I. EX-TEMPORE V ŠKEDNJU

Škedenjsko kulturno društvo bo priredilo v nedeljo, 15. t.m., prvo slikarsko tekmovanje (ex-tempore) pod geslom »Ščedenske kreh«. Tekmovanja se lahko udeležijo slikarji ne glede na slogovno pripadnost in kraj bivanja. Predmet slikanja je Škedenj z livarno, naftovodom, Rižarno, narodnimi nošami in drugimi škedenjskimi značilnostmi.

Pečatenje platen bo v soboto, 14. t. m., od 16. do 20. ure ter v nedeljo od 7. do 10. ure. Oblika platen ni predpisana.

Žirijo, ki bo ocenila predstavljena dela, sestavljajo slikar Spacal, kipar Mascherini, kritik Montenero, šef tajništva Italsider Barin in predstavnik kulturnega društva iz Škedenja Dušan Jakomin.

Spomini iz prve svetovne vojne

... 110 ... V RUSKEM UJETNIŠTVU ... Inž. J. R. ...

Vremenska opazovalna služba mi ni bila prihranjena niti ta dan in zato sem prišel še le okoli 2 popolne na posteljo. Prav dobro sem zaspal, drugi pa so že smrčali. Zunaj je bilo toplo, v stanovanju pa lepo hladno. Spal sem dobro uro, potem pa v rastlinjak. Trpel sem, ker nisem imel cigaret in sem sklenil, da grem v lavko takoj po končanem delu v rastlinjaku. Tako se je tudi zgodilo. Ko sem se bližal kuhinji, zagledam naslonjeni na ograjo obe Feldšerjevi. Moral sem stopiti bliže in sem ju pozdravil velikonočno, nakar sem bil deležen zopet šestih poljubov. Dunječka je takoj rekla »tak nelzja« — tako se ne sme. Saj vem Dunječka, da se

tako ne sme, pa kaj hočeš, ti boš imela kmalu 16 let, jaz pa jih še nimam 23 in v teh letih si lahko dovoliva nedolžno šalo. Povedal sem jima, da grem v lavko po papirose, po cigarete. In sem šel. A komaj sem prešel Čumakovo bajto, mi pride izza neke kočice kakih 100 let stara žena, z odprtimi ranami na obrazu in kot me zagleda, razpne roke in me pozdravi. A predno sem slišal »Hristos voskrese« sem že napravil na levo krog in jo naglih korakov ubral domov. Feldšerjevi graciji sta bili še ob ograji in sem jim povedal, kaj se mi je pripetilo. Smeha je bilo ničkoliko, a Dunječka je re-

kla, da je to božja kazen, ker sem z njo sleparil. Vendar sta bili toliko usmiljeni, da sta šli do Čumakove hiše in tam prosile Tamaro, da je šla po cigarete zame.

Visoki obisk

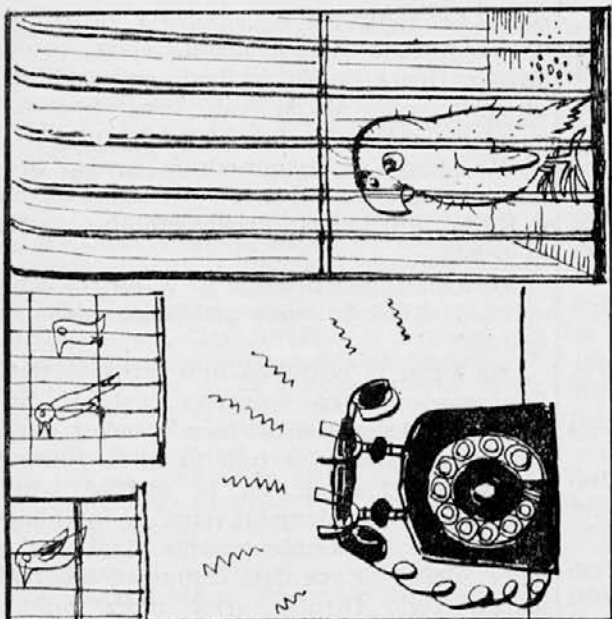
Že par dni je bil ravnatelj zamišljen, popoldne pa je redno odhajal v Zavod za prevzgojo mladoletnih prestopnikov. Vračal se je redno pozno v noč. Nič mi ni povedal, vprašal pa ga tudi nisem, kaj ga teži. Za delo na preizkuševališču se ni mnogo zanimal, popolnoma mi je zaupal. Resnici na ljubo, takrat tudi ni bilo posebnega dela. Jaz sem imel svoja navadna opravila in majhen nadzor nad tovariši, ki so po končanem laboratorijskem delu delali mejnike za razdelitev poskuševalnih parcel in jih vkopavali.

(dalje)

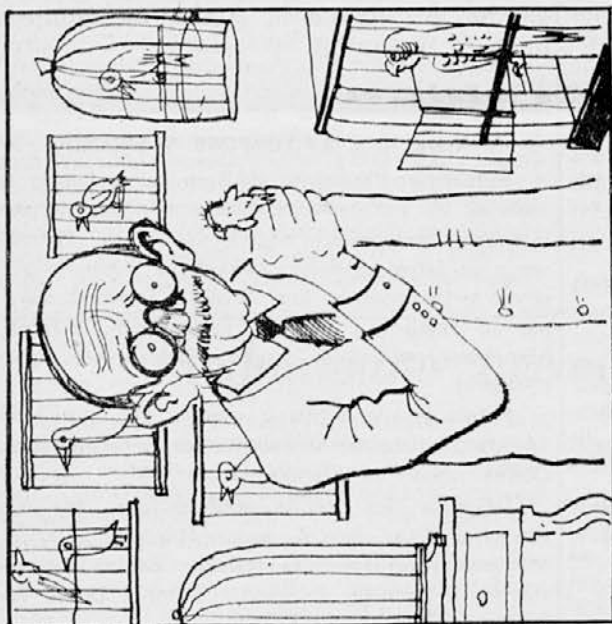
2

ZGODBA O

Bučku

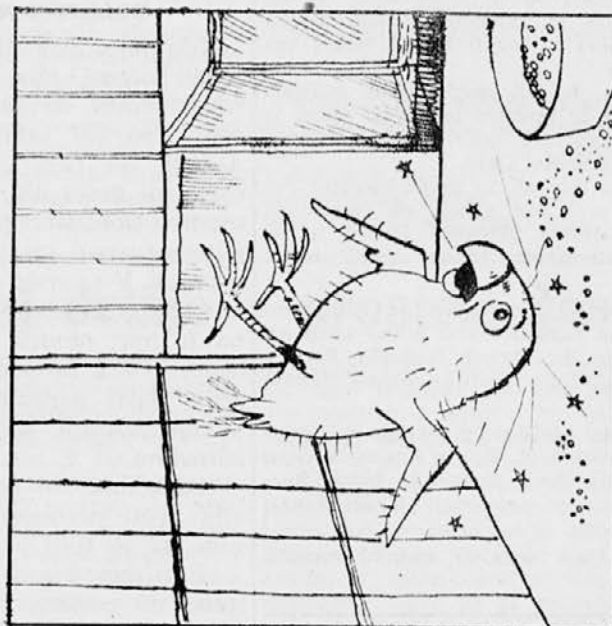
Bučko je vsak dan spoznaval nove stvari. Vedel je, da se reče dan, kadar je svetlo in noč, kadar je temno. Spoznal je, da se veliki črni ptič, ki tako lepo poje nasproti njegove kletke, imenuje telefon in da je izven kletke tudi se vse polno stvari, ki jih nihče prav dobro ne pozna. Le stric Tičar je vedel, kakšen je svet tam zunaj, zato so ga vsi ptiči močno spoštovali in se tudi nekoliko bali.

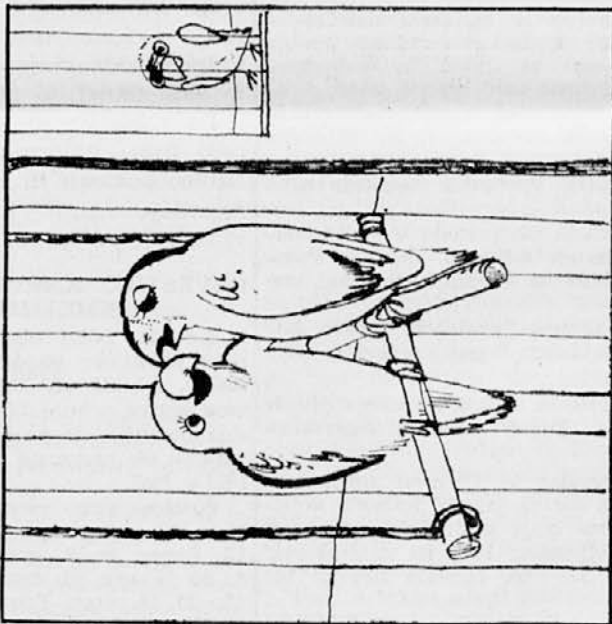
Stric Tičar si ga je prinesel bliže očem in Bučku se je zdelo vse skupaj neznanstvo. »Zakaj ima tako mehak kljun in pod kljunom čudno perje in vrata na očeh? Če ne bi tako prijetno toplo dihal, bi ga kar čavsnili!« »Kavsnili!« ga je popravila mama in majala z glavo nad svojim sinkom.

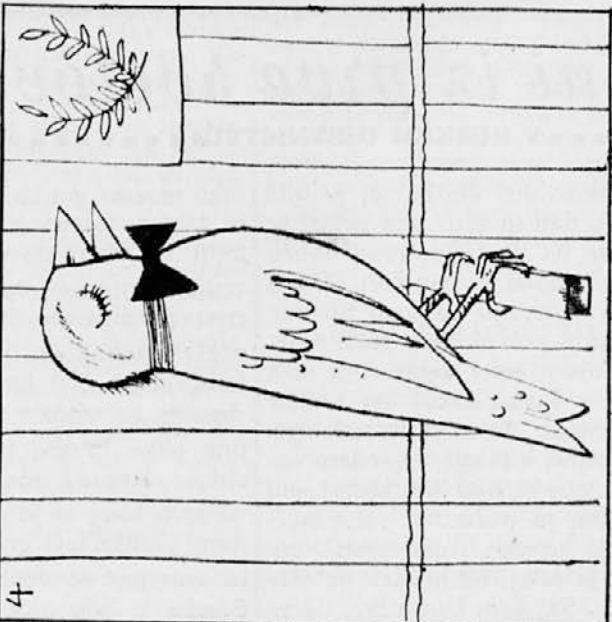
3. Nekaj dolgega, golega, čudnega se je stegnilo v kletko in hotelo prijeti Bučka. »Čiv, čiv, čiv!« se je jezno zadrlo in se poskušal skriti pod mamo. »To je stric Tičar, le nič se ne boj, vzel te bo v roko,« ga je mirila mama in že je Bučko čepel na tisti dolgi stvari.

je teta klical Raglja. V kletki onstran strica pesnika sta stanovala dva majhna papagajčka. Če je Bučko zlezel na najvišjo palčko, ju je lahko videl, kako sta se vrtela po svoji kletki. Hotel ju je posnemati, zato je stopil na palčko in poklical: »Mama, pogledj!« In potem je prav neslavno pristal na lastni glavi.

svoje kletke. Prvič ga je opazil, ko je stal na eni nogi, mižal in držal glavo postrani, zraven pa zvonil kot telefon. »Zakaj pa tako drdrra?« je Bučko vprašal mamo. »Saj ne drdrra, le prepeva. Pesnik je,« mu je razložila mama. Bučko ga je že hotel klicati stric pesnik, vendar si ni upal, ko se je spomnil, kakšna polomija je nastala, ko

4. Bučko je začel spoznavati tudi strice in tete. Teta Raglja ni bila več huda nanj, če je le ni klical več Raglja. Večkrat mu je prinesla drobtinico sladkorja ali listek solate. Pogosto mu je pripovedovala o svojem Bučku, ki ga je imela pred davnimi časi — takole približno prejšnjo pomlad — in ki so ji ga potem vzeli. Bučko jo je imel mnogo rajši kakor strica na drugi strani